

Izglītības un zinātnes
ministrija

Erasmus+ programmas sadarbības projekts ar OECD

«Latvijas Nacionālā prasmju stratēģija»

Jeļena Muhina
Izglītības un zinātnes ministrija

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas jeb OECD Nacionālās Prasmju stratēģijas

- ✓ Prasmju attīstība
- ✓ Prasmju efektīva izmantošana
- ✓ Prasmju attīstības sistēmu pārvaldība

Prasmju sistēmas
izvērtēšana

Rekomendāciju
sagatavošana

Labas prakses
piemēru
identificēšana

Sabiedrības
informēšana

Politikas prioritāšu
identificēšana

Tālākā rīcība

Erasmus+ programmas sadarbības projekts ar OECD «Latvijas izglītības un prasmju stratēģija»

Diagnostikas posms

2018.gada sept. -
2019.gada dec.

OECD
Diagnostikas
ziņojums par
Latviju

Rīcības posms
2020.gads

OECD
Rīcības
ziņojums par
Latviju

Sadarbības ar OECD mērķis: gūt atbalstu Izglītības attīstības pamatnostādņu 2021.–2027. gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai” izstrādei

Prioritātes:

- **Izglītojamo prasmju uzlabošana**
- **Mūžizglītības kultūras veicināšana**
- **Prasmju atbilstības uzlabošana darba tirgū**
- **Prasmju sistēmas pārvaldības stiprināšana**
Iespējas un rekomendācijas

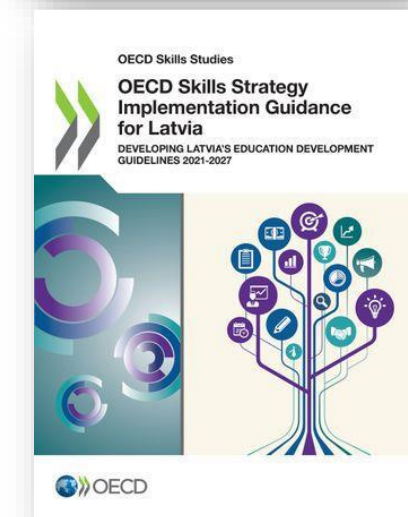
Diagnostikas posma tvērums:

No pirmsskolas izglītības līdz pieaugušo izglītībai
Statistikas datu, politikas plānošanas dokumentu,
likumu analīze, īstenošanas prakses izvērtēšana

Trīs publiskie semināri

Astoņas fokusa grupu diskusijas

Vairāk nekā 20 divpusējās tikšanās

Ziņojums “OECD Latvijas Prasmju stratēģija: Novērtējums un rekomendācijas”

OECD

OECD Prasmju centrs

Izglītības un prasmju
direktorāts

Nodarbinātības, darba
un sociālo lietu
direktorāts

Zinātnes, tehnoloģijas
un inovāciju direktorāts

Trento centrs:
nodarbinātība, sociālā
iekļaušana, prasmes

Ekonomikas
departaments

Nodokļu politikas un
administrācijas centrs

Latvijas komanda

Izglītības un zinātnes
ministrija

Ekonomikas ministrija

Labklājības ministrija

Pārresoru koordinācijas
centrs

Latvijas Darba devēju
konfederācija

Latvijas Brīvo
arodbiedrību savienība

Vairāk nekā 500
iesaistīto...

Prioritāte: Izglītojamo mācību rezultātu stiprināšana

1. iespēja: Stiprināt kapacitāti mācībspēku kvalifikācijas uzlabošanai

Pamata secinājumi

- 46% skolotāju ir vecāki par 50 gadiem
- Gandrīz 80% Latvijas pamatzglītības skolotāju (pilnīgi) nepiekrīt, ka pedagoga profesija tiek pienācīgi novērtēta Latvijas sabiedrībā

Rekomendācijas

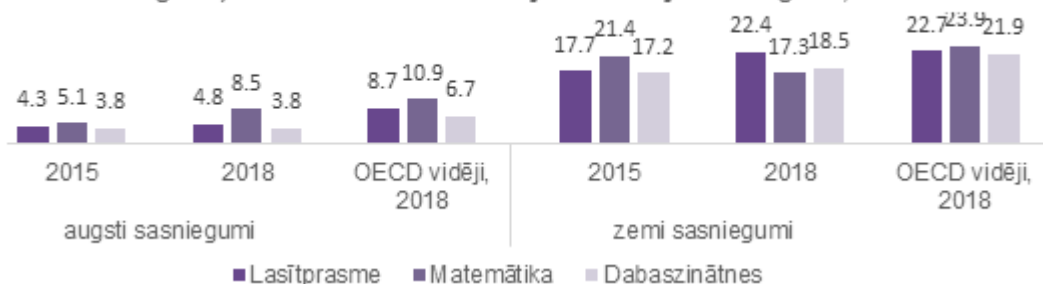
- Pilnībā ieviest pārskatīto pedagoga profesijas standartu, lai nodrošinātu, ka tas ir saskaņots un sekmē jaunā, kompetencēs balstītā mācību satura ieviešanu.
- Attīstīt skolas kā mācīšanās organizācijas (*learning organization*).
- Izvērtēt atsevišķas institūcijas izveidi mācībspēku saimes atbalstam, kvalitātes palielināšanai un pedagoga profesijas popularizēšanai.

Prioritāte: Izglītojamo mācību rezultātu stiprināšana

2. iespēja: Veicināt nepārtrauktu kvalitātes uzlabošanu no bērnu agrīnās izglītības un aprūpes līdz vidējas izglītības pakāpei

Pamata secinājumi

15 g. v. skolēni ar augstiem un zemiem sasniegumiem, Latvijā (2012., 2015., 2018. gadā) un OECD valstu vidējais rādītājs 2018. gadā, %

- Latvijas skolēnu vidējie sasniegumi lasīšanā ir nedaudz zemāki par OECD valstu vidējo rezultātu; vidējie sasniegumi dabaszinātnēs atbilst OECD valstu vidējam līmenim; vidējie sasniegumi matemātikā ir augstāki par OECD valstu vidējo.
- Latvijas skolēnu ar augstiem sasniegumiem īpatsvars gan dabaszinātnēs, gan matemātikā, gan lasīšanā ir zemāks par OECD valstu vidējo rādītāju.

Rekomendācijas

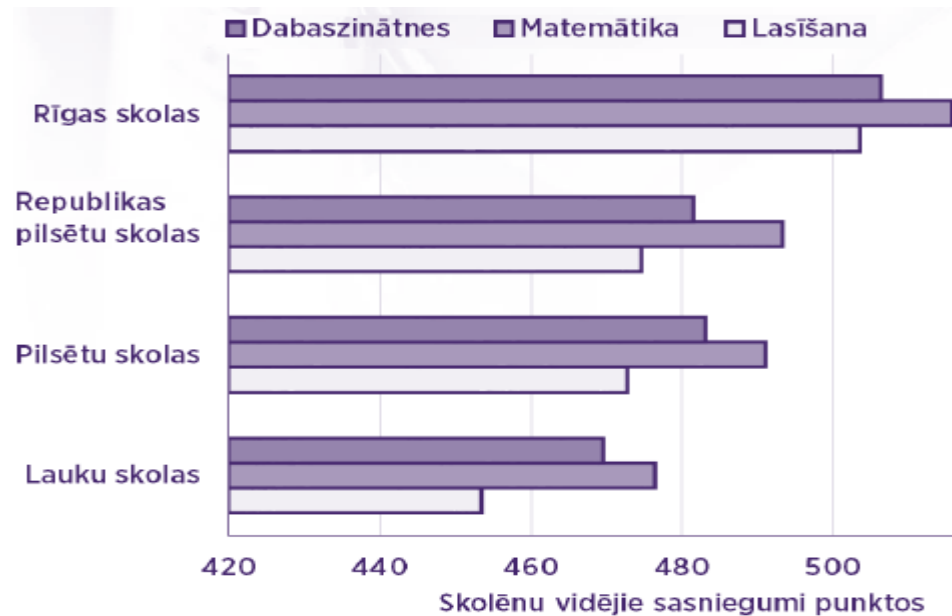
- Izveidot izglītības iestāžu vadītāju un pedagogu atbalsta personāla profesiju standartu.
- Ieviest pirmsskolas izglītības iestāžu novērtēšanas procesu.
- Izveidot vienotu vērtēšanas instrumentu bērnu attīstības uzraudzībai un pirmsskolas izglītības kvalitātes nodrošināšanai.
- Izveidot indikatoru kopumu, kas spētu noteikt izglītības iestādes, kurām nepieciešams atbalsts, tostarp izglītības iestādes ar vāju sniegumu.
- Apsvērt IKVD atbalsta lomas palielināšanu pašvaldībām un skolām ar zemu kapacitāti.
- Stiprināt izglītības iestāžu novērtēšanas procesu, t.sk. to sasaisti ar kompetencēs balstītu saturu.
- Turpināt pilnveidot visaptverošā monitoringa sistēmas ieviešanu.

Prioritāte: Izglītojamo mācību rezultātu stiprināšana

3. iespēja: Mazināt plaisu starp pilsētām un laukiem

Pamata secinājumi

Rekomendācijas

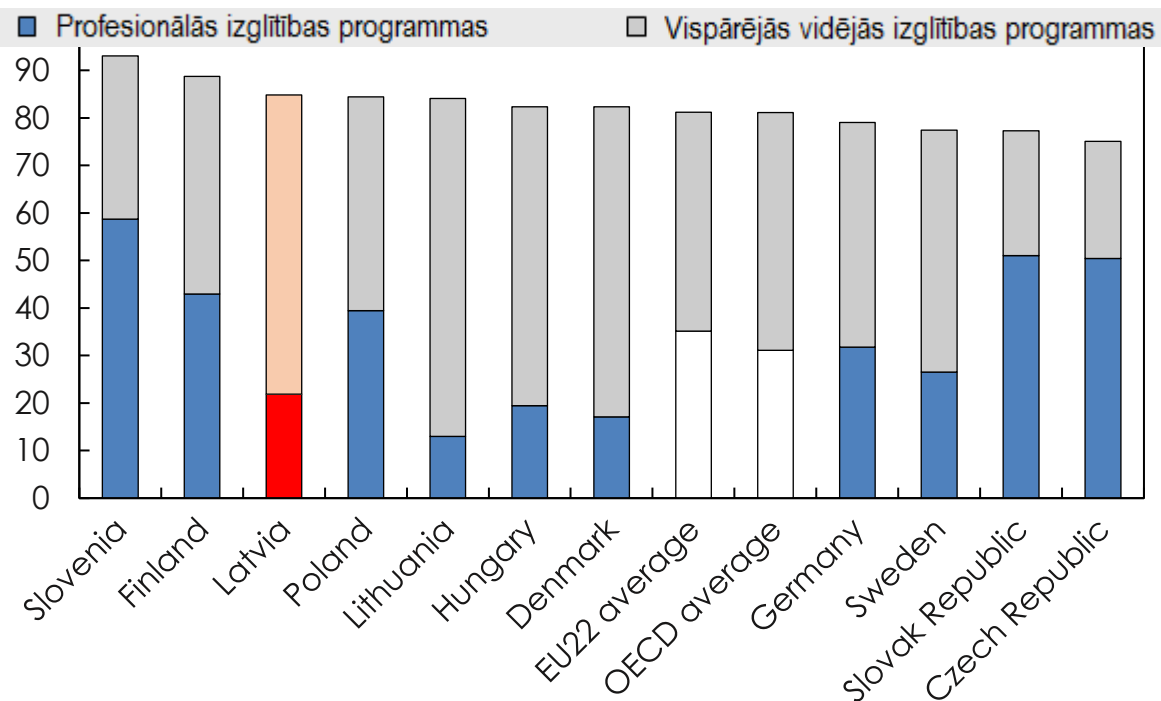
- Definēt pārskatāmus kvalitatīvus un kvantitatīvus kritērijus skolu konsolidācijai, lai palielinātu dibinātāju atbildību par skolu tīkla izveidošanu un uzturēšanu.
- Izvērtēt iespēju ievest motivēšanas pasākumus kompetentu jaunu skolotāju piesaistei darbam lauku skolās.
- Nodrošināt vienlīdzīgāku piekļuvi pirmsskolas izglītībai un aprūpei

Prioritāte: Izglītojamo mācību rezultātu stiprināšana

4. iespēja: [Tupināt] Stiprināt profesionālo izglītību

Pamata secinājumi

%

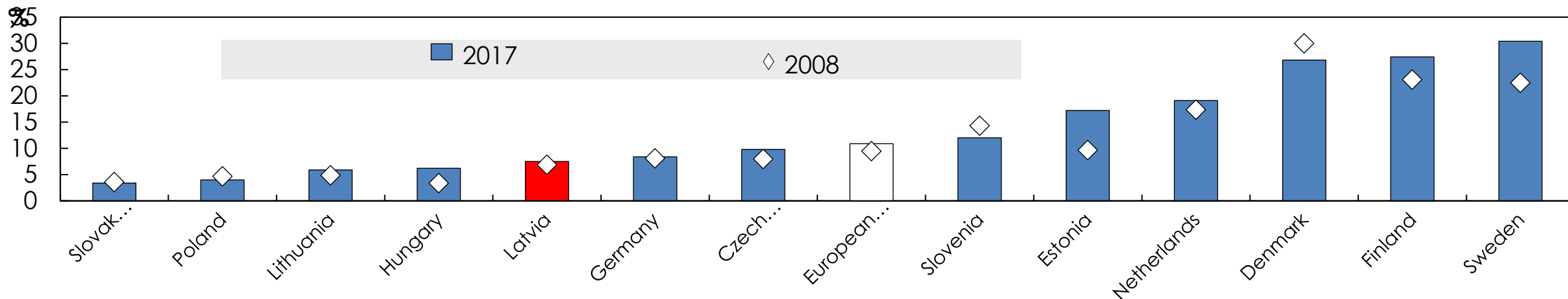
Rekomendācijas

- Ieviest izglītības sistēmā karjeras attīstības atbalstu skolēniem un viņu vecākiem.
- Izveidot profesionālās izglītības absolventu monitoringa sistēmu, t.sk., lai uzlabotu atbiruma uzskaiti.
- Turpināt projekta „Efektīva profesionālās izglītības iestāžu pārvaldība” (SO 8.5.3) pieeju mācībām.
- Turpināt stiprināt darba vidē balstītu mācību ieviešanu.
- Izveidot līdzfinansēšanas instrumentu vidēja termiņa Nozaru ekspertu padomju finansēšanai.

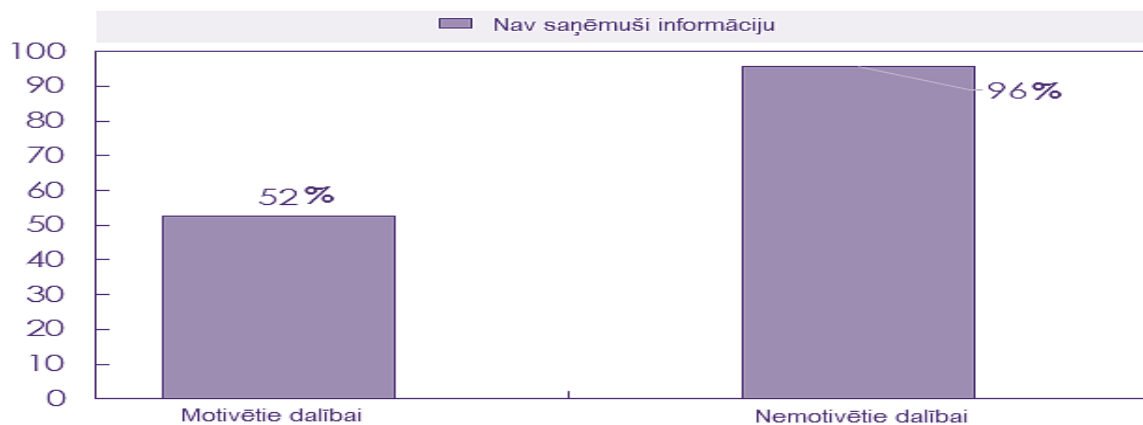

Prioritāte: Mūžizglītības kultūras sekmēšana

1. iespēja: Palielināt informētību par pieaugušo izglītību

Pamata secinājumi

Rekomendācijas

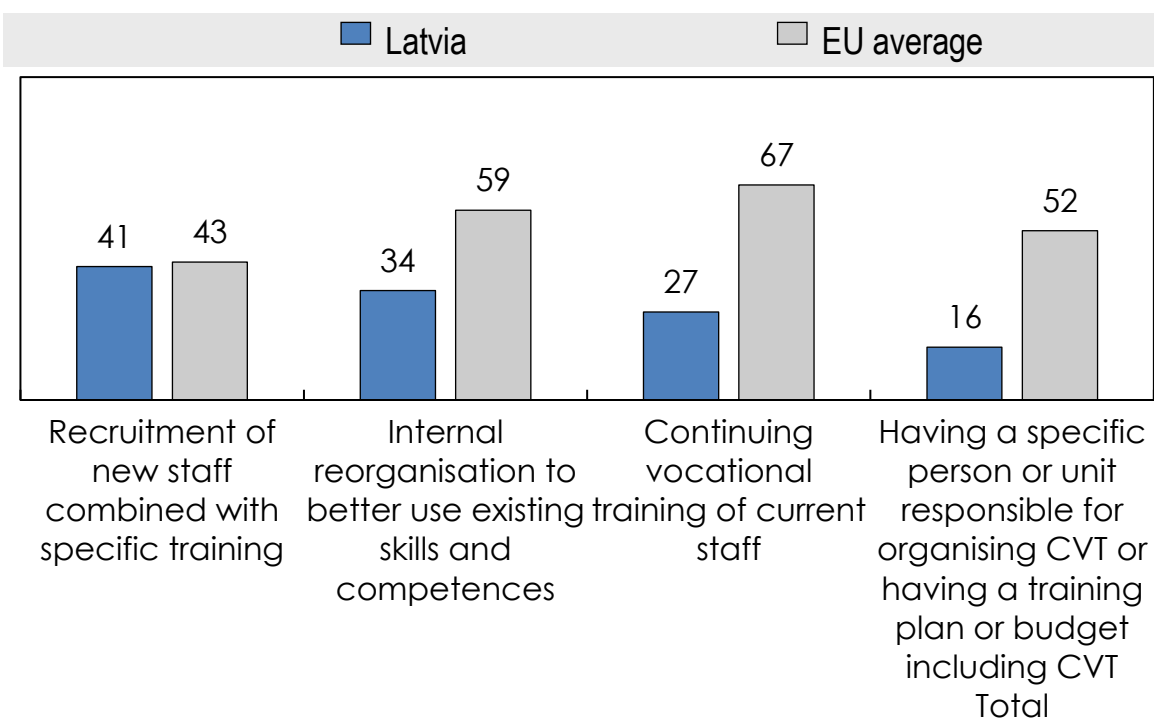
- Organizēt koordinētas infokampaņas, lai uzrunātu nemotivētus pieaugušos par pieaugušo izglītības vērtību.
- Uzlabot karjeras attīstības atbalstu, attīstot ilgtspējīgu finansēšanas modeli.
- Sniegt nepārtrauktas karjeras izglītības specialistu mācības.

Prioritāte: Mūžizglītības kultūras sekmēšana

2. iespēja: Mazināt dalības šķēršļus; 3. iespēja: Paplašināt pieaugušo izglītības piedāvājumu; 4. iespēja: Palielināt pieaugušo izglītības kvalitāti

Pamata secinājumi

Latvijas biznesa apņemšanās pieaugušo izglītībā ir zema, 2015. gads

Rekomendācijas

- Attīstīt ilgtspējīgu finansēšanas mehānismu ar privāto sektoru, piem., prasmju fondus.
- Izvērtēt saistošu prasību ieviešanu darba devējiem savu darbinieku mācību atbalstam.
- Veicināt sadarbību starp izglītības sniedzējiem un pašvaldībām, lai nodrošinātu bērnu aprūpes iespējas pieaugušo izglītības programmu īstenošanas tuvumā.
- Stiprināt profesionālās izglītības iestāžu, tostarp PIKC, vadības un pedagoģisko kapacitāti darbam ar pieaugušiem izglītojamajiem.
- Palielināt augstākās izglītības iestāžu lomu pieaugušo izglītībā.
- Definēt vienotus pieaugušo neformālajā izglītības kvalitātes kritērijus.

Prioritāte: Prasmju nelīdzsvarotības samazināšana darba tirgū

1. iespēja: Stiprināt augstākās izglītības sistēmas atsaucību manīgajam prasmju pieprasījumam; 2. iespēja: Veicināt talantu noturēšanu Latvijā; 3. iespēja: Atbalstīt iekšējo mobilitāti un prasmīgu ārzemju darbinieku piesaisti

Pamata secinājumi

- Latvijas darba tirgū ir vērojamas būtiskas prasmju neatbilstības: augsti kvalificēto speciālistu trūkums, darba spēka pārpalikums ar vispārējo izglītību, STEM prasmju trūkums; zema produktivitāte.
- Liels zemo algu saņēmēju īpatsvars.
- Bezdarba līmenis Latgales reģionā ir gandrīz četras reizes lielāks nekā Rīgas reģionā, kur atrodas 80% no visām brīvajām darba vietām.
- Migrācijas pieplūdums 2018. gadā bija 0,7% no pastāvīgo iedzīvotāju skaita.

Rekomendācijas

- Palielināt NEP kapacitāti iesaistei augstākās izglītības satura atjaunošanā un veidošanā.
- Attīstīt DVB augstākajā izglītībā.
- Palielināt karjeras attīstības atbalstu augstākajā izglītībā.
- Atbalstīt MVU savu darbinieku prasmju attīstībā un izmantošanā.
- Nostiprināt kopīgumus un palielināt dalību arodbiedrībās.
- Veicināt iekšējo darbaspēka mobilitāti, risinot šķēršļus īres mājokļu tirgū.
- Veidot Latvijas „viedas migrācijas” rīcībpolitiku.
- Palielināt uz darbu orientētas valodas mācību piedāvājumu.

Prioritāte: Prasmju sistēmas pārvaldības stiprināšana

1. iespēja: Prasmju politikas stratēģiju un tās pārraudzības stiprināšana; 2. iespēja: Sadarbības uzlabošana dažādos valdības līmeņos un ar iesaistītajām pusēm; 3. iespēja: Vienotas prasmju uzraudzības un informācijas sistēmas veidošana; 4. iespēja: Ieguldījumu palielināšana pieaugušo izglītībā

Pamata secinājumi

- Daudzas augsta līmeņa stratēģijas, kopīga un integrēta redzējuma trūkums par prasmju attīstību un izmantošanu.
- Liels skaits starpministriju un starpnozaru struktūru pieaugušo izglītības pārvaldībā.
- Datu trūkums; nepietiekama iesaistīto pušu analītiskā kapacitāte.
- Salīdzinoši zemi darba devēju un individuālie izdevumi mācībām, tāpat kā valdības izdevumi.
- Nevienmērīga finansiālā kapacitāte reģionos

Rekomendācijas

- Nodrošināt, ka Latvijas vidēja termiņa Izglītības stratēģija 2021.–2027. gadam iekļauj prasmju konceptu
- Stiprināt ministriju savstarpējo prasmju rīcībpolitikas koordināciju, koordināciju starp pārvaldības līmeņiem un iesaistītajām pusēm.
- Stiprināt sadarbību prasmju rīcībpolitikas jautājumos vietējā līmenī.
- Uzlabot datu pieejamību par dalību mācībās, izdevumiem, rezultātiem un iespējām.
- Uzlabot informācijas un analīzes kvalitāti par prasmju pieprasījumu un izmantošanu.
- Nodrošināt pietiekamus resursus pieaugušo izglītībai, t.sk. sniegumā balstītus.

Latvijas izglītības un prasmju stratēģijas attīstība

<https://www.izm.gov.lv/lv/projekts/oecd-prasmju-strategija>

Darba materiāli un OECD ziņojums:

<https://www.izm.gov.lv/lv/projekta-istenosanas-gaita>

Papildu informācija par OECD Prasmju stratēģiju

<https://www.izm.gov.lv/lv/papildu-informacija-par-oecd-prasmju-strategiju>

**OECD
rekomendāciju
īstenošana ir visu
iesaistīto pušu
apņemšanās un
atbildība**

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES

[IZM_gov_lv](#)

[Izglitibas.ministrija](#)

izglitiba.pamatnostadnes@izm.gov.lv